

פלוני מודר ממני הנאה, ואיני יודע מה
אעשה!

וזן עושיין עמו, עם המודר, את המלאכה
הנצרכת לו,

ובאין ונוטלין שכר מזה [מהמדיר, ואם
רוצה משלם לו, אבל אינו חייב].

היו המדיר והמודר מחלכין בדרך, ואין לו
למודר מה שיאכל,

נותן המדיר לאחד מזון לשום מתנה, ואז
חלה, המודר, מותר בה, שהרי אינו נהנה
מהמדיר, אלא ממקבל המתנה.

אם אין עמהם אחר, מניח המדיר את המזון
על הסלע או על הגדר, ואומר: הרי הן
מופקרים לכל מי שיחפוץ!

וחלה נוטל ואוכל, שהרי אינו נהנה מהמדיר,
אלא מההפקר.

ורבי יוסי אוסר [בגמרא יתבאר טעמו].

גמרא:

אמר רבי יוחנן: מאי טעמא דרבי יוסי?

משום שקסבר שהפקר — הרי הוא כמתנה.
מה מתנה, אם אמר הריני נותן מתנה לפלוני,
יכול לחזור בו עד דאתיא מרשות נותן

רוצה להשאילו⁽¹⁵⁶⁾: קונם שדי שאני חורש
בה לעולם [כלומר, אני נודר שלא אחרוש עם
פרתך בשדי לעולם]!

אם היה דרכו לחרוש בעצמו את שדהו, אזי
הוא אסור לחרוש בה, וכל אדם — מותרים.
שכיון שהוא עצמו חורש בשדה, אין
במשמעות לשונו — אלא הוא בלבד.

ואם אין דרכו לחרוש, הוא וכל אדם אסורין.
שהרי לא נתכוין בדבריו לחרישת עצמו,
שהרי אינו חורש כלל. אלא נתכוין שלא
ייהנה מחרישת שדהו, אף שנעשתה על ידי
אחר.

המודר הנאה מחבירו, ואין לו לחבירו מה
שיאכל, חולך המדיר אצל החנוני [לגירסת
הר"ן, אפילו בחנוני הרגיל אצלן] ואומר:
איש פלוני מודר ממני הנאה, ואיני יודע מה
אעשה [והיינו, שהייתי רוצה לההנותו, ואיני
יכול]!

והוא, החנוני, נותן לו למודר.

ובא החנוני — ונוטל מזה [מהמדיר. ואין
המדיר מחוייב לשלם לו, אלא שאם רוצה
— משלם].

וכן, אם היה ביתו של המודר צריך לבנות,
או שהיה גדרו צריך לגדור, או שהיתה שדהו
צריכה לקצור,

חולך המדיר אצל הפועלים ואומר: איש

המורה [והכי איתא במאירי], שהשואל היה סבור
שהמשאל חושב שהוא רוצה את הפרה לצורך
חרישה, ולכן אינו רוצה להשאילו. ולכן אמר לו
"קונם שדי וכו'", שמראה לו שאינו רוצה
לחרישה, אלא למלאכה אחרת.

לנו כבר כך בריש פרקין, קא משמע לן שכל
דברים אלו אינם גרועים מויתור, ואסורים במודר
הנאה.

156. כך פירש הר"ן. אבל בשמ"ק הביא בשם